

AJANSA ÜYE OLMAKLA
ÜLKEMİZ ÜZERİNDEKİ EMPERYALİST DENETİM
DAHA DA YOĞUNLAŞACAKTIR

BU GİRİŞİME KARŞI ÇIKAN
NAMUSLU BÜROKRATLARIN TUTUMU
DESTEKLENMELİDİR

uluslararası enerji ajansı:
emperyalist sömürünün
petrol alanındaki yeni Örgütü

*Tüm İktisatçılar Birliği Aylık Bülteni'nin
Nisan 1975 sayısından alınmıştır.*

Geride bıraktığımız yıl içinde kurulan Uluslararası Enerji Ajansının eylemlerine ilişkin haberleri arada bir radyolardan dinlemekte, gazetelerden okumaktayız. Nedir Enerji Ajansı?

Enerji Ajansı, uluslararası tekelci sermayenin enerji, daha doğrusu bugün enerjinin birincil kaynağı olan petrol alanındaki emperyalist sömürünün dayanağı olan bir örgüttür. OECD bünyesinde kurulmuştur. OECD ise ABD, Kanada ve kapitalist Avrupa ülkelerinin ekonomik alanda ortak girişimlerde bulunup hareket etmesini sağlayan, onlara danışmanlıkta bulunan, proje kredileri veren emperyalist bir örgüttür.

Enerji Ajansı 16 ülkenin katılımıyla kurulmuştur. Kararlar oylamalar ile alınmaktadır. Ne var ki, oylar her ülkenin kullandığı petrol miktarına göre belirlendiğinden genellikle kararlar üstünde toplam 148 oyun 51'ine sahip Amerika, 18'ine sahip Japonya ve 11'ine sahip Almanya çoğunluk sağlayarak etkin olmaktadır. Türkiye'nin ise yalnız 4 oyu vardır.

Ajansın sözde amacına göre :

"Uluslararası şirketler, ulusal şirketler, bütünleşmemiş şirketler ve uluslararası petrol endüstrisinde önemli bir role sahip kuruluşlardan derlenecek, petrol stokları, şirketin mali durumu, yatırımları, bellibaşlı ham petrol kaynaklarıyla yapmış oldukları anlaşmanın içeriği, şirketin üretimi, üretimde beklenen değişiklikler, ham petrolün dağıtım biçimi ve koşullarına ilişkin bilgileri ve Ajansın isteyeceği diğer bilgileri ajansa vereceklerdir".

Böylece Enerji Ajansı, üye ülkelerin ve bu ülkelerden kaynaklanan şirketlerin ürettikleri ve dağıttıkları tüm bilgileri toplayacak, sistemleştirecek ve bu üyeler lehine kullanacaktır, tek bakışta girişimin bir bilgi bankası oluşturmaya yönelik bir girişim olduğu sanılsa da, Ajansın amaçları çok daha değişiktir.

İmzaladıkları anlaşmanın ikinci maddesine göre, üye ülkeler;

"En az 60 günlük tüketimi için gerekli stoku, petrol ithalatına başvurmadan acil durumlar için elinde bulundurmak, tüketimi kısıtlayıcı tasarruf tedbirleri uygulamak ve yine acil durumlarda üyeler arasında işleyecek petrol paylaşırma mekanizmasına katılmakla" yükümlüdürler.

Ajansın daha uzun dönemli amaçlarını ise şöyle sıralayabiliriz:

- Petrol fiyatlarının düşürülmesi
- OPEC'in zayıflatılarak parçalanması
- Arz ve talep konularında petrol tekelleriyle bağlantılı olarak hareket edilmesi
- Yeni enerji kaynaklarının aranması.

Adı Enerji Ajansı olmakla birlikte, Ajansın faaliyet kaynaklarının petrol üzerinde yoğunlaştığını görmekteyiz. Niçin petrol üzerinde bu denli gürültü koparılmaktadır? Bugün dünya enerji kaynaklarının dağılımını inceleyerek (aşağıdaki tabloya bakınız); 1960'dan bu yana giderek petrolün enerji kaynakları içindeki öneminin arttığını; kömürün ise azaldığını görebiliriz. 1975'lerde dünya enerji gereksiniminin % 45'ini karşılayan petrol, bu nedenle önemlidir.

Emperyalizmin petrol üzerinde oynadığı oyunları anlayabilmek için onun yeraltı kaynaklarını nasıl sömürdüğünü incelemek gerekir. Emperyalist sömürü madencilik alanında özellikle yoğunudur. Madenler yeraltı zenginliği olarak buldukları ülkenin emekçi halkının malıdır ama bugün emperyalizmin sömürüsü altındaki ülkelerde madenlerden elde edilen gelirler emekçi halka değil emperyalist

tekellere ve onların yerli ortaklarına gitmektedir.

Madencilik alanında emperyalist sömürü iki yönlüdür. Birinci biçimiyle sömürü emperyalistlerin madenlerin bulunduğu ülkeye doğrudan yatırım yapmalarıdır. Yabancı sermayeli şirketler:

"Belli bir bölgede maden üretme ayrıcalığını elde eder, kendi ülkesinden gerekli olan malzemeyi getirir, madenin bulunduğu ülkeden ucuz işgücü sağlar ve elde ettiği madenleri kendi ülkesine gönderir".

Böylece geri bıraktırmış ülkeden yok pahasına çıkarılan madenler emperyalist ülkede işlenir ve tekel fiyatlarıyla tekrar az gelişmiş ülkeye satılır. Bunun yurdumuzdaki tipik bir örneği Manyezit A.Ş. dir.

"Yurt içinde üretilen ucuz ve yüksek kaliteli cevherlerin bağlı olunan anaç emperyalist tekelere aktarılması yoluyla sömürünün en belirgin örneğini Manyezit A.Ş. vermektedir. Şirket 1962 yılında merkezi Avusturya'da bulunan Voitscher Magnezit Werke tarafından 6,3 milyon lira sermaye ile kuruldu. Bu sermaye 1964 yılında 12 milyon, 1969 yılında 15,8 milyon ve 1970 yılında da 20 milyon liraya çıkarıldı. Manyezit A.Ş. Avusturya'daki anaç emperyalist tekele yaptığı ihracat nedeniyle, İstanbul Sanayi Odası tarafından yıllardır altın madalya ile onurlandırılmaktadır".

Şirket Türkiye'den çıkardığı manyeziti son derece ucuz Avusturya'ya sevk etmekte, orada basit bir işlemden geçirdikten sonra ateş tuğlası olarak Türkiye'ye fahiş fiyatlarla satmaktadır.

Bu, sömürünün bir yönüdür. Sömürünün ikinci yönünü ise

aşağıdaki satırlar açıklamaktadır.

"Emperyalist-kapitalizm döneminde üretim ve dağıtım alanında tekeller egemendir. Az gelişmiş ülkelerde üretilen malların fiyatları da emperyalist tekellerin egemen olduğu bir pazarda, bu emperyalist tekeller tarafından belirlenir. Bu nedenle belli bir madenin üretiminde emperyalist tekellerin doğrudan doğruya yatırımının olmaması, bu alanda emperyalist sömürünün olmadığı anlamına yorumlanmamalıdır. Eğer ihracata dönük maden "üretiminde dünya pazarlarındaki alıcılar emperyalist tekelere ve dünya fiyatlarını bu tekeller belirliyorlarsa, bu madenler doğrudan doğruya yapılan yabancı sermaye yatırımlarının ürünü olmasa bile, bir sömürü aracıdır. Bu madenler gerçek değerlerinin altında fiyatlarla emperyalist tekelere kendi çıkarlarına uygun olarak belirledikleri fiyatla satın alınacaktır ve emperyalist yatırım olması bile, emperyalist sömürü pazar ilişkileri aracılığıyla gerçekleşecektir".

"Emperyalist-kapitalistler maden çıkartma ayrıcalıklarını ülkedeki yerli sömürücü sınıflardan elde ederler. Bu ayrıcalıklar sayesinde ülkede ürettikleri ucuz madenleri yurt dışına aktarırlar, böylece tüm emekçi halka ait olan doğal hammadde kaynakları değerlerinin çok altındaki fiyatlarla emperyalistlerin veya ortaklarının eline geçer. Emekçi halkın yararına olarak kullanılacak bu servetler halkların daha fazla sömürülmesi için gerekli olan fonların birikiminde işe yarar".

"Yurt içinde emekçi halka ait olan doğal kaynakların işletilmesi, üretilen hammaddelerin emperyalist tekelere tarafından belirledikleri fiyatlardan ihraç edilmesi, "alıcı tekele" dediğimiz yöntem ile az gelişmiş ülkelerin emekçi halklarına ait olan servete el konulmasıdır". (1)

(1) Bu konuda geniş bilgi için bkz: "Emperyalizm ve Türkiye'de Madencilik Alanında Yabancı Sermaye" TİB Yayınları No: 3

DÜNYA ENERJİ KAYNAKLARININ DAĞILIMI (yüzde olarak)

	1960	1965	1970	1980
Kömür	50,7	42,1	34,6	25,3
Tabii Gaz	13,6	16,4	18,8	20,0
Petrol	33,2	38,7	43,9	47,8
Hidroelektrik ve Nükleer Güç	2,5	2,8	2,7	2,9

Kaynak: Oil, The Present Situation and Future Prospects

Bunun bir örneği Etibank'ın ürettiği boraksta görülebilir. Bir kamu kuruluşu olan Etibank ürettiği boraksın pazarlanmasında tamamen emperyalist tekelin istekleri doğrultusunda hareket etmek zorunda kalmakta; üretiminin çok büyük bir bölümünü, boraksta dünya ölçeğinde bir tekel olan Borax Consolidated'e düşük fiyatla satmaktadır.

Madencilik alanında, üretimde ve dağıtımda tekel durumunda olmanın temel koşullarından biri de, maden rezervleri üzerinde denetim kurmaktır. Böylece bu rezervlerden daha ucuza maden elde edilebilecek ve rezervlerin başka şirketlerin denetimi altına girmesi önleneyecektir. Rakip şirketlerin gelişiminin güçleştirilmesiyle, piyasada tekel niteliği sağlanacaktır.

Nitekim petrol sanayii de dünyada ilk tekelleşmenin olduğu, uluslararası anlaşmanın en ileri boyutlara vardığı bir sanayidir.

"Belli bir bölgede petrol üretme ayrıcalığını koparan bir şirket, üretimi denetimi altına alabilmekte ve üretim fiyatı ile yüksek satış fiyatı arasındaki büyük tekel kârından faydalanarak diğer şirketlerden çok daha süratle büyüyebilmekte ve tekel niteliğini güçlendirmekteydi". (2)

19. yüzyılın sonlarında gelişen tekeller arasında hızlı bir çatışma sürmüştü ve hükümetlerden petrol üretme ayrıcalıklarının elde edilmesi için hükümet darbeleri düzenlenmiştir. 1. Dünya Savaşını izleyen yıllarda ekonominin içinde bulunduğu bunalım sonucu petrole olan talep azalmış ve bir üretim fazlası meydana gelmiştir. Aralarındaki çekişmenin zararını gören petrol tekelleri, Standart Oil, Royal Dutch Shell, Anglolarra (şimdiki BP) 1928 yılında bir araya gelerek Achnacarry anlaşmasını imzalamışlardır. Bu anlaşmayla pazarlar tekeller arasında paylaşılmış ve fiyatları ortak olarak saptama kararı alınmıştır.

(2) "Emperyalizmin Petrol Politikası ve Türkiye" TİB Yayınları No:4

Bugün de petrol sanayine tümüyle tekeller egemendir. Dünyanın en büyük yedi petrol şirketi olan Exxon, Texaco, Gulf Oil, Mobil, Standart Oil of California, British Petroleum, Royal-Dutch Shell, 1970 yılı araştırmalarına göre, ABD dışındaki kapitalist dünyanın petrol üretiminin % 77'sini, rafinajının % 57'sini; dağıtımının % 56'sini ellerinde bulundurmaktadırlar. Dünyadaki en büyük 20 şirket içinde, Exxon (Standart Oil of New Jersey) ikinci, Royal-Dutch Shell dördüncü, Mobil yedinci, Texaco dokuzuncu, Gulf-Oil onuncu, BP onördüncü, Standart Oil of California onaltıncıdır.

Uluslararasılaşmanın da belirgin bir biçimde olduğu petrol tekellerinin gözü açıktır. Bu tekeller yıllar yılı geri bıraktırmış ülkelere yatırım yaparak, bu ülkelerin emekçi halkının malı olan petrolü yok pahasına çıkarmış, belirlediği fiyatlardan dünyanın dört bir yanına satmış ve elde ettiklerini ana metropollere akıtmışlardır. Halbuki dünya halklarının malı olan petrolden elde edilen gelirlerin, petrolün üretildiği ülkede kalkınma için kullanılması gerekirdi. Çünkü kalkınma bir anlamda finansman sorunudur. "Az gelişmiş ülke içinde yaratılan ve gerektiğinde ülkenin emekçi halkının yararına olarak sanayileşmede kullanılabilir fonların veya diğer bir deyişle kalkınmanın sağlanacağı fonların bu işten alınmaması, yani bu ülkelerin geri bırakılması demektir".

Emperyalizm, yıllar boyunca kendine ayrıcalıklar tanıyan, sömürsünü yasalastıran yerli sömürücü sınıflara dayanarak, diğer alanlarda olduğu gibi, petrol alanında da sömürsünü sürdürmüştür. Bu sömürüyü önlemek isteyen yönetimleri İran'da Musaddık örneği, alaşağı etmiştir.

Gerek dünyada antiemperyalist mücadelenin gelişmesi gerekse özellikle bunalımlı dönemlerde yerli sömürücü sınıfların önüne atılan kemiğin üstündeki etin azalması, sömürülen ülkelerde bazı tepkiler doğurmuştur. Nitekim 1950-59 yıllarındaki bunalım-

da büyük petrol tekelleri', dünya üretimi, tüketimi aştığı gerekçesiyle petrol fiyatlarında ve üretici ülkelere ödedikleri vergilerde indirim yapmışlardır. Bu indirime karşı çıkan Venezüella, daha sonra Arap ülkeleriyle temaslar kurmuş ve petrol üreten ülkeler örgütü OPEC'in kurulması için zemin oluşturulmuştur. 1960 Ağustosunda Irak, Kuveyt, Suudi Arabistan ve Venezüella'nın katılımıyla OPEC kurulmuştur. Daha sonra Libya, Cezayir, İran, Abu-Dabi, Bahreyn, Nijerya, Endonezya da bu örgüte üye olmuşlardır. Bugün OPEC üyesi ülkelerdeki petrol rezervleri dünya petrol rezervlerinin % 71,6'sidir. Bu ülkelerde üretilen petrol dünya petrol üretiminin % 44 üdür.

OPEC'in istekleri petrol tekellerinin yararlandığı pazarlama indirimlerinin kaldırılması ve petrol şirketlerince ülkelere ödenen mülkiyet haklarının çoğaltılması yönündeydi. Kazanılan ufak ödünlerle birlikte girişimler 1974 yılı başında yeni bir nitelik kazandı. 1960-1970 döneminde OPEC'in bildirdiği petrol fiyatları hiç değişmeksizin varil başına 180 sent dolaylarındaydı. Varil başına masraftan 10 sent ve vergi olarak ödenen 82 sent, satış fiyatlarından düşüldüncü petrol tekellerine varil başına 98 sent kalıyordu. 1974 yılı başında OPEC'in ilan ettiği yeni fiyatlara göre bir varil petrolün satış fiyatı 1156 sent oldu. Petrol tekellerine, 700 sentlik vergi ve 10 sentlik masraf çıkınca, geriye varil başına 446 sent kalıyordu. Evet petrol üreticisi ülkelerin şirketlerden aldıkları vergi varil başına 618 sent artarak 8,5 katına varmıştı ama petrol tekellerinin de gelirleri artmıştı. Daha önce varil başına gelirleri 98 sent iken 4,5 katı artarak 446 sent olmuştu. Gerici Arap yönetimleri ve İran bu artıştan edindiği gelirin büyük bir bölümünü kendi ülkelerinin kalkınmasına harcamamıştır. Bunun yerine, bu ülkelerin doğrudan emperyalist ülkelere yatırım yapmaları (Mercedes'in hisse senetlerinin alınması örneği) gerekse

emperyalist ülkelerden tekel fiyatlarıyla mal almaları (özellikle silahlanarak emperyalizmin jandarmalığını yüklenmeleri) düşünülecek olursa, artıştan bu ülkelerin emekçi halkından çok petrol tekellerinin yararlandığı sonucu ortaya çıkar.

Kapitalizmin tekelci aşaması olan emperyalizm döneminde ekonomiye çokuluslu tekel-ler egemense de, bu tekelleri türdeş bir kitle olarak ele almak; aralarında hiçbir ilişki olmadığını düşünmek yanlış olur. Bugün tekeller birçok sanayi dalında üretimde bulunmaktadır. Aynı daldaki tekeller giderek birleşmeye doğru yönelirken farklı sanayi dallarındaki tekeller arasında çelişkiler vardır. Ortak düşmanlara karşı pekâlâ birleşmekle beraber, bu tekeller arasında rekabet ve çatışmalar sürmektedir. Son petrol bunalımı dolayısıyla petrol tekellerinin kârı, çok fazla artarken, petrol ve türevlerine dayalı üretim yapan sanayi dallarındaki tekeller fiyatlardaki artıştan zarar görmüşlerdir.. Petrol bunalımından ve petrol fiyatlarının artışıyla özellikle otomotiv sanayii etkilenmiş, otomobil satışları belirgin ölçüde azalmıştır. Bu sektörde büyük ölçüde işçi çıkarmalar olmuştur. Dünyanın en büyük uluslararası şirketi olan General Motors'un 1974 yılı satışlarında 1973'e göre düşüş vardır.

öte yandan petrolden elde edilen gelir, diğer bir deyişle, özellikle Arap ülkelerinin yönetimlerinin ellerinde biriken petro-dolarlar kolay kolay kontrol edilememektedir. Bunların kullanımının dengesizliği emperyalist metropollerin ekonomilerinde de belirli ölçüde aksaklıklara yol açmaktadır.

Sorunun diğer bir yönü ise son petrol ambargosuyla az gelişmiş ülkelerin ürettikleri hammaddeler üzerindeki denetimlerini arttırmaları halinde neler yapabileceklerini göstermiştir. Hammadde üreticisi ülkelerin OPEC örneği örgütlerde bir araya gelip, ortak hareket etmeleri, emperyalistlerin ve onların yarlı ortaklarının korkulu

rüyasıdır. Gerçi hammadde üretici ülkelerin örgütlenip birarada hareket etmeleri bir aşamadır ama sorunun nihai çözümü emperyalist-kapitalist sistemde yer alındığı sürece mümkün değildir. Bunun açık bir örneği son petrol ambargosunda görülmüştür. Ambargo OECD'ye üye olmuş zengin kapitalist ülkelere yönelmişken, petrol fiyatlarının artışıyla elde edilen ek petrol dolarları yine OECD üyelerinin bankalarına akmıştır. Emperyalist ülkelere yapılan yatırım, onlardan satın alınan mallardan arta kalan 56 milyar dolar (784 milyar lira) OECD üyesi ülkelerin bankalarına yatırılmıştır.

"İngiltere Merkez Bankası tarafından yapılan bir açıklamada söz konusu petrol dolarlarının X 37'si (21 milyar dolar: 294 milyar TL) İngiliz Bankalarına yatırılmıştır. Petrol dolarının % 20'si (11 milyar dolar: 154 milyar TL) Amerikan Bankalarına, Z 36,5'i (206 milyar dolar: 275 milyar TL) çeşitli ülkeler bankalarına, Z 6'sı ise (3,6 milyar dolar: 50 milyar TL) uluslararası kuruluşlara yatırılmıştır. Petrol dolarının yatırıldığı ülkelerin tamamı OECD üyesidirler".

Gerek hammadde üreticisi ülkelerin örgütlenmesi, gerekse kamulaştırmalar birer aşamadır. Ama emperyalist kapitalist sistemde bulunduğu için son çözümlemede, üretilen hammaddeler alıcı tekel-leri yoluyla yine düşük fiyatlarla emperyalist metropollere gitmektedir. Bu hammaddelerin satışından elde edilen gelirler emperyalist tekellerden mal ve teknoloji satın alınmasına ayrılmakta, OPEC örneğinde olduğu gibi bütçe fazlası gelirler emperyalist ülke bankalarını doldurmaktadır.

Emperyalist sömürünün diğer alanlarda olduğu gibi, madencilik alanında sona erdirilmesi ancak emperyalist denetimden kurtulmakla, emperyalist kapitalist sistemden kopmakla mümkündür. Yine de az gelişmiş ülkelerin örgütlü hareket etmeleri, yeraltı kaynaklarının kamulaştırılması, emperyalist tekellerin hiç hoşuna gitmeyen şeylerdir.

Sürekli bir bunalım içinde debelenip duran emperyalist sistemin bekası için bu gibi girişimleri de, hernekadar son çözümlemede kendini yıkacak güçte olmasa da ezmek, yok etmek zorundadır.

Enerji Ajansının kuruluş nedenlerini yukarıda belirtilen olgularda aramak gerekir. Petrol fiyatlarının artışıyla olumsuz biçimde etkilenen Ortak Pazar ülkeleri ve Japonya bu ajansın kurulmasında etkin rol oynamışlardır. Yönetiminde tümüyle tekellerin egemen olduğu ABD, petrol tekel-leriyle diğer tekeller arasında denge kurmak zorundadır. Çünkü emperyalist-kapitalist düzende, devletin görevi bir tekel grubunun değil tüm tekelci grupların çıkarlarının en iyi bileşimini sağlamaktır. Petrol dolarlarının kolay denetlenemiyen durumu ekonominin, tekellerin çıkarları doğrultusunda güdümünü güçleştirmektedir. OPEC örneği diğer hammaddelerde tekrarlanabilir, tşte bunun için Enerji Ajansı kurulmuştur. Ancak petrol ve türevlerini tüketen tekelleri biraraya getirmek, bu tekeller ve petrol tekellerinin çıkarlarını her iki tarafı da hoşnut edecek biçimde tutmak, petrol alanında emperyalist sömürüyü güçlendirmek ve bu sömürüye ayak bağı olan OPEC'i yıfcmaktır.

Peki bütün bunlar nasıl gerçekleşecektir? Emperyalist metropollerin en güçlüsü ABD'nin Dışişleri Bakanı Kissinger'in Uluslararası Enerji Ajansına önerdiği strateji bu süreci içermektedir. İlkin petrolün ve petrolden kazanılan dolarların siyasal silah olarak kullanılmasına karşı çıkılacaktır, özellikle petrol ambargolarını etkisiz kılabilmek için gerekli petrol stokları sağlanacak ve 1973 Ekim Arap-tsrail savaşında olduğu gibi ambargonun bazı ülkelere uygulanması halinde bu ülkelere stoklardan yardım ederek ambargo etkisiz kılınacaktır. Ayrıca kurulması kararlaştırılan 25 milyar dolarlık bir fon, ile petrol bunalımının ve petrol dolarının emperyalist sistemin parasal ve mali düzeni üzerindeki olumsuz etkileri yo-

kedilecektir. Kissinger'in bu iki önerisi de gerçekleşme yoluna girmiştir.

İkinci aşamada OPEC üyelerinin özellikle dikbaşlı olanlarından ithal edilmekte olan petrol miktarı azaltılacaktır. Böylece ithal edilen petrol miktarındaki azalmalar, OPEC üyesi ülkelerin üretimini azaltmasına yol açacak ve emperyalist metropollerin petrol tüketiminin daha ufak bir bölümünü karşıladıklarından pazarlık güçleri zaıfılayacaktır. ABD Maliye Bakanlığına göre, OPEC ülkeleri fiyatların düşmesini önlemek için günde 10,6 milyon varil daha az petrol üretmektedir. Bir varilden 7 dolar vergi alındığı düşünülürse bu, günde yaklaşık olarak 74 milyon dolar kayıp demektir, üretimin düşürülmesiyle fiyatlar yüksek tutulabilecektir. Bir varilden 7 dolar vergi alındığı düşünülürse bu, günde yaklaşık olarak 74 milyon dolar kayıp demektir, üretimin düşürülmesiyle fiyatlar yüksek tutulabilecektir. Ayrıca OPEC üyesi olmayan ülkelerde 30 milyar varillik petrol rezervleri bulunmuştur. Bu yeni kaynaklar petrol fiyatlarının düşmesi yolundaki baskıları artırmaktadır.

Petrol fiyatlarını düşük düzeyde tutabilmek için taban fiyatları uygulaması getirmek, ikinci aşamanın başka bir ögesiştir. Bu konuda görüşmelerde bulunan Enerji Ajansı üyeleri, ithal edilen petrolün taban fiyatını 5-8 dolar arasında sınırlama konusunda uzlaşmaya yönelmektedirler. Ajansa üye olan ülkelerden kendi topraklarında hiç petrol üretmeyenler, bu taban fiyatlarının olanaklar çerçevesinde düşük tutulmasından -örneğin 6 dolar- yanadırlar. Böylece bu ülkelerin petrole ödemek zorunda kalacakları para azalmış olacaktır. Öte yandan ABD ve Kanada gibi, tükettikleri petrolün bir bölümünü kendi ülkelerinde üreten ülkeler ise ülkelerindeki petrolden edinecekleri gelirin yeni petrol kaynaklarının araştırılmasında kullanılmasını sağlamak için, taban fiyatının 8 dolar civarında saptanmasından yanadırlar. Üye ülkeler belirtilen sınırlar içinde üç aşağı beş

yukarı bir fiyatta anlaşacaklar ve bu fiyattan taban fiyatı uygulaması isteyebileceklerdir. Taban fiyatları uygulaması yeraltı kaynaklarının emperyalist sömürsünün ikinci yönüyle uygunluk halindedir. Ülkelerinde petrolü kamulaştıran Irak, Cezayir, Libya gibi ilerici Arap devletlerinin yanısıra Venezüella'da, bu yönde eğilimler güçlenmektedir. Bu durumda, yatırım yapıp petrol üretimi ile sömürü olanağı emperyalist tekelere kapanmış olacaktır. O halde, petrol fiyatları mümkün olduğu ölçüde diğer emperyalist tekelere çıkarları doğrultusunda belirlenmelidir. Böylece alıcı tekelere, kendilerinin üretmedikleri petrolü, bu ülkelerden ucuzca kapatmak isteyeceklerdir. Taban fiyatları uygulaması alıcı tekelere somut isteğidir, örneğin 7 dolarlık bir taban fiyatı uygulanmasıyla petrol ve türevlerinin tüketen Ajans üyesi ülkeler, petrole ayırdıkları fonları, fiyatların düşmesi sonucu başka alanlara aktarabilecek ve bunu enflasyonu önleyici tedbir olarak kendi halklarına sunabileceklerdir. Enflasyonun ortalığı kasıp kavurduğu ülkelerde, baş sorumlu olarak petrol fiyatlarının artması gösterildiğinden, sağlanacak bir düşüş, emperyalist hükümetlerin kendi kamuoylarında geçici bir sürede olsa itibar kazanmalarına yol açacaktır.

Emperyalist metropoller ve Enerji Ajansı bu konuda çabalarını yoğunlaştırmış ve bazı mevziler kazanmış durumdadır. Nitekim Kissinger'le görüşen Suudi Arabistan yetkilileri OPEC'in bu yıl petrol fiyatlarında yapacağı herhangi bir yeni ayarlamaya Suudi Arabistanın karşı çıkacağını bildirmişlerdir. Ayrıca Faysal-Kissinger görüşmesinde, Faysal'in OPEC in petrol fiyatlarında bir azaltmaya gitmesi için elinden geleni yapacağını Kissinger'e bildirdiği ifade edilmektedir.

Suudi Arabistanın yanısıra OPEC'deki diğer ABD yanlısı ülkelerin ortak bir girişimi OPEC'i daha da güçsüzleştir-

recektir. Bu da Kissinger'in önerdiği stratejinin üçüncü aşamasıdır. Giderek zayıflayan, pazarlık gücünü kaybeden, petrol fiyatlarını taban fiyatlarına göre saptamak zorunda kalan OPEC birgün tümüyle çökecektir.

Görüldüğü gibi Enerji Ajansı, madencilik, enerji alanında emperyalist egemenliği pekiştirmek amacıyla olan bu uğurda çalışan bir örgüttür. Üyeleri bir tek Türkiye dışında, gelişmiş ülkelerdir. Bağımsız enerji politikası izlemeye çalışan Fransa ve Norveç'in katılmadığı Enerji Ajansında Türkiye'nin işi nedir? Tamamen üçüncü dünya ülkelerinin emekçi halklarının malı olan petrole gözünü diken bu emperyalist amaçlı örgütte Türkiye'nin ne çıkarı vardır?

Enerji Ajansı öylesine bir örgüttür ki, elini veren kolunu kaptırmaktadır. Ajansa üye olan ülkeler kendi anayasal usullerine göre 1 Mayıs 1975'e değin Ajansa giriş işlemlerini tamamlayacaklardır. Ancak yönetim kurulu bu süreyi uzatabilir. Herhalde bu uzatılan süre içinde Ajansa girmeye karşı olan ayrık otları temizlenecektir. Ajansın çıkmak isteyen üye ülke ise 12 ay önceden başvurarak iki yıl beklemek zorundadır.

Bu ajansa üye olmakla ülkemiz üzerinde olan emperyalist denetim daha da yoğunlaşacaktır. Enerji politikamız bilgi transferi adı altında emperyalist tekelere çıkarları doğrultusunda düzenlenecektir. Sıkıntılı anlarda Türkiye'yi tehdit eden BP, MOBİL, SHELL gibi örgütlerle işbirliği yapılacaktır. Irak, Libya gibi ilerici Arap yönetimleriyle kurulan iyi ilişkiler sonucu sağlanan petrol gerektiğinde petrol tekelere pompalanacaktır.

Türkiye'nin Enerji Ajansına girişi henüz resmen onaylanmamıştır. Bu girişime karşı çıkan namuslu bürokratların tutumu desteklenmelidir. Kendisi emperyalistlerce sömürülen bir ülke olan Türkiye, emperyalistlerin sömürsünü sağlamaştıran bu örgüt ile bağlarını derhal koparmalı, üçüncü dünya ülkeleri yanında yer almalıdır.